

Tielaitos

Tielaitoksen vuosikertomus

1996

Johtokunta

Pääjohtaja

Ylijohtaja

Pääkonttori

Johtajat (3)

Yhteiset toiminnot

Yhtymähallinto	Hallintopalvelut
Sisäinen tarkastus	TieData
Viestintä	

Tiehallinto

Tuotanto

Esikunta	Esikunta
Kansainvälinen toiminta	Konsultointi
Tie- ja liikenneolojen suunnittelu	Tekninen tuki
Tienpidon hankinnat	Vienti
Tie- ja liikennetekniikka	
Liikenne- ja tiestötiedot	
Siltatekniikka	
Liikenteen palvelut	

Tiepiirit

Uusimaa	Keski-Suomi
Turku	Vaasa
Kaakkois-Suomi	Oulu
Häme	Lappi
Savo-Karjala	

Tiejohtaja

Yhteiset toiminnot

Tiehallinto

Tuotanto

Tie- ja liikenneolot	Urakointi
Tienpidon hankinnat	Konsultointi
Asiakaspalvelut	(Lossit)

Tielaitos vastaa
yleisistä teistä ja luo tienkäyttäjille
edellytyksiä turvalliseen ja
sujuvaan liikkumiseen.

Tielaitos jatkaa tarkan markan tiellä

● Vuosi 1996 oli nimetty Tielaitoksen ympäristövuodeksi. Ympäristöajattelua vietiin toiminnan kaikille tasoille. Tienpidossa korostuvat nykyaikana yhä enemmän myös monet muut kuin autoliikennettä koskevat tavoitteet. Tämä on mielestäni hyvää kehitystä, se lisää Tielaitoksen yhteiskunnallista painoarvoa.

Emme kuitenkaan saa hellittää kehittymistä päätehtävässämme. Olemme vastuussa 78 000 kilometriä pitkän yleisten teiden verkon toimivuudesta. Yleinen tieverkko on laajimpia, vanhimpia ja tärkeimpiä yhteiskunnan tarjoamia peruspalveluja. Se vaatii jatkuvaa päivittäistä hoitoa, tierakenteiden peruskorjausta sekä myös tieverkon ja sen varustelun kehittämistä, jotta se ajanmukaisesti palvelisi muuttuvaa yhteiskuntaa ja kasvavia liikenteen tarpeita. Tieverkon kehittämisen kannalta tärkeimpiä tapahtumia vuonna 1996 olivat moottoritien avaaminen Hämeenlinnan ja Iittalan sekä Heinolan ja Lusin välillä.

Tielaitos on monin tavoin jatkanut toimintansa tehostamista, eikä tienpidon rahoituksen väheneminen ole päässyt suoraan heijastumaan tienpidon tasoon. Liikenneministeriön asettamat vuotuiset tulostavoitteet on saavutettu. Yhä enemmän on kiinnitetty huomiota tienpitotoimien määrittelyyn, ajoitukseen, kohdentamiseen ja edulliseen teettämiseen. Toiminnan organisoinnissa on eletty lähes jatkuvaa uudistumista.

Vuonna 1996 tehdyn kyselytutkimuksen mukaan Tielaitos on kansalaisten näkemyksen mukaan tehokas, tulevaisuuden haasteisiin vastaamaan pystyvä, joustava ja nykyaikainen laitos. Palattuani parinkymmenen vuoden tauon jälkeen Tielaitokseen voin vahvistaa, että myönteinen kehitys juuri näissä asioissa on ollut valtava.

Tielaitoksen organisaatiouudistus valmisteltiin kuluneena vuonna lähes toteutusvalmiiksi. Asian eteneminen valtioneuvostossa on kuitenkin pysähtynyt, eikä vielä ole selkeää tietoa tulevaisuudesta. Meillä ei kuitenkaan ole syytä peräytyä niistä askelista, joita laitoksen jakamisessa tiehallintoon ja tuotantoon on jo otettu. Se suuri työ, mikä organisaation kehittämisessä on tehty, ei missään tapauksessa ole mennyt hukkaan.

Liikenneministeriön hallinnonalalla on monia laitoksia liikelaitostettu tai yhtiöitetty tällä vuosikymmenellä onnistuneesti. Näissä tapauksissa uudistusten toteutus on ollut yksinkertaisempaa kuin Tielaitoksessa. Meillä joudutaan siksi etenemään askel askeleelta kohti varsinaista liikelaitostoimintaa ja aitoa markkinoille asettumista. Jo pelkkä valmistautuminen kilpailuun terävöittää toimintaa ja motivoi tunnistamaan ja karsimaan kustannuksia. Ilman tällaista valmistautumista ei nähdäkseni aitoon markkinatilanteeseen voida virastomuodosta siirtyä. ●

Lasse Weckström

Kuva: Taina Tanska

Tieverkko on mittava kansallisoimaisuutemme. Sen pääoma-arvoiksi lasketaan lähes 100 miljardia markkaa. Oimaisuuden arvo ei säily, ellei sitä hoideta eikä pidetä ajan vaatimusten tasalla.

Tuloksellinen vuosi

- Tielaitos saavutti hyvin liikenneministeriön asettamat tulostavoitteet. Tavoitteet koskivat tie- ja liikenneoloja, liikenneturvallisuutta, ympäristöä, laitoksen kiinteitä kuluja, tietuotannon toiminnan tulosta sekä tuotannon sidotun pääoman kiertoa.

Tie- ja liikenneolot

Tie- ja liikenneolojen tilaa kuvaavat muassa talvihoidon taso ja tiestön kunto.

Suomen talvi on usein varsin vaativa tienpitäjälle. Vuosi 1996 oli kuitenkin tavallista helpompi. Tästä Tielaitokselle syntyi säästöjä arviolta vajaat 50 miljoonaa markkaa.

Huonokuntoisille päällystetyille teille asetetaan vuosittain enimmäispituus, joka Tielaitoksen on kyettävä alittamaan. Tässäkin onnistuttiin vuonna 1996 hyvin. Näitä teitä on nyt noin 6 000 kilometriä.

Liikenneturvallisuus

Liikenneturvallisuus on Tielaitoksen keskeisiä tehtäväalueita. Laitoksella on käytössään runsaasti tieteknisii toimia, joiden avulla turvallisuutta voidaan edistää.

Teitä parannetaan esimerkiksi levantämällä, rakentamalla ohituskaistoja ja kevytliikenneteitä, lisäämällä valaistusta ja muuttamalla valaisinpylväitä myötääviksi. Liikenteen ohjauskeinoja ovat muiden muassa ajonopeuksien säätely, liikennemerkkijärjestelyt ja tietotekniikan hyödyntäminen. Myös taajamaita parantamalla ja ajoittamalla talvikunnossapidon toimet oikein voidaan säästyä lukuisilta onnettomuuksilta.

Muiden muassa näillä keinoilla Tielaitos saavutti liikenneturvallisuuden tulostavoitteensa vuonna 1996.

Ympäristö

Tielaitoksen ympäristövuonna 1996 ympäristöasioiden käsittely oli vilkasta sekä laitoksen sisällä että ulkoisten yhteistyökumppanien kanssa.

Kaupunkien ja muiden taajamien liikenneympäristöjä selvitettiin ja niiden parantamiseksi tehtiin suunnitelmia. Meluntorjunnasta hyötyi noin 5 000 kansalaista. Pohjavedensuojauksia rakennettiin 26 kilometriä.

Tielaitos päätti sisällyttää ympäristöasiat tuotantonsa toimintajärjestelmään.

Taloudellisuus

Myös Tielaitoksen hallinnon ja tuotannon taloudellisuustavoitteet toteutuivat erinomaisesti. Laitoksen kiinteät kulut vähenivät kymmenesosalla edellisvuotisista. Tuotannon toiminnan tulos oli 286,7 miljoonaa markkaa eli 7,2 prosenttia. Sidotun pääoman kiertoa oli 1,88. ●

Tielaitos kestäväällä tiellä

● Vuosi 1996 oli nimetty Tielaitoksen ympäristövuodeksi, ja sen tunnuksiksi oli valittu Tielaitos kestäväällä tiellä. Toukokuussa valmistui laitoksen kolmas ympäristöohjelma. Se sisältää ympäristöpolitiikan, päämäärät vuoteen 2005 ja toimenpideohjelman vuosille 1997 - 2000. Ohjelman keskeinen tavoite on saada ympäristöasiat jokapäiväisen työn osaksi koko laitoksessa.

Teemavuoden tarkoituksena oli saada henkilöstö tietoisemmaksi ympäristöasiosta ja sitoutuneemmaksi ympäristöohjelman tavoitteisiin. Tielaitoksen työ liikenneympäristön parantamiseksi haluttiin tehdä tunnetuksi niin yhteistyökumppaneille kuin kansalaisillekin. Tärkeää oli myös toimiva vuorovaikutus ja laaja keskustelu Tielaitoksen toiminnan ympäristölaadusta ja mahdollisuuksista kehittää sitä.

Ympäristövuoden tilaisuuksia pidettiin vuoden aikana yli 200 eri puolilla Suomea. Vuorovaikutus yhteistyökumppanien kanssa oli vilkasta. Tämä antaa entistä paremmat edellytykset yhteistyölle liikenteen ympäristöhaittojen ehkäisemiseksi. Kansalaisten tietämys Tielaitoksen tekemästä työstä liikenneympäristön parantamiseksi lisääntyi.

Teemavuosi ei yksin voi muuttaa totuttuja toimintatapoja, mutta voi kuitenkin osaltaan helpottaa uusien asioiden omaksumista. Ympäristötyö on pitkäjänteistä. Ympäristöohjelman tavoitteiden vaikutus tiepiirien toimintaan selviää lähivuosina. ●

Laajaa tutkimustoimintaa

- Tielaitoksen tutkimus- ja kehitystoiminta on pääosin ohjelmoitu strategisiin projekteihin ja tutkimusteemoihin. Vuonna 1996 valmistui neljä strategista projektia. Ne käsittelivät liikenteen kysyntää ja hallintaa sekä Tielaitoksen kehittämistä ja laitoksen tulos- ja talousohjausta.

Strategiset projektit

Liikenteen kysyntä

Tielaitos on ollut mukana kehittämässä kaikki liikennemuodot kattavia henkilö- ja tavaraliikenteen malleja. Henkilöliikenteen malleja on alettu soveltaa suunnitteluprojekteihin, ja mallien jatkokehittäminen ja käytön laajentaminen on aloitettu. Samoin on aloitettu tavaraliikenteen skenaariotyökalun kehitystyö.

Liikenteen hallinta

Tielaitoksen pääkonttoriin ja tiepiireihin ovat syntyneet liikenteen hallinnan kehittämistä ja toiminnasta vastaavat liikennekeskukset. EU-hankkeet ja E18-tien telematiikkakokeilu ovat edenneet suunnitelmien mukaisesti. On laadittu liikenteen hallinnan toimenpideohjelma vuosiksi 1997 - 99 ja visio vuoteen 2010.

Tielaitoksen kehittäminen sekä tulos- ja talousohjaus

Tielaitoksen kehittämiseksi on valmisteltu eriytettyä tiehallintovirastoa ja tuotantoliikelaitosta koskevat lait ja suunnitelmat poliittista päätöksentekoa varten ja jatkosuunnittelun pohjaksi. Samalla on luotu edellytyksiä kilpailukykyiselle tuotantotoiminnalle ja ammattiosaamisen kehittämiseksi. Tulos- ja talousohjausta on kehitetty sekä tiehallinnolle että tuotannolle.

Liikenne ja maankäyttö (1992-97)

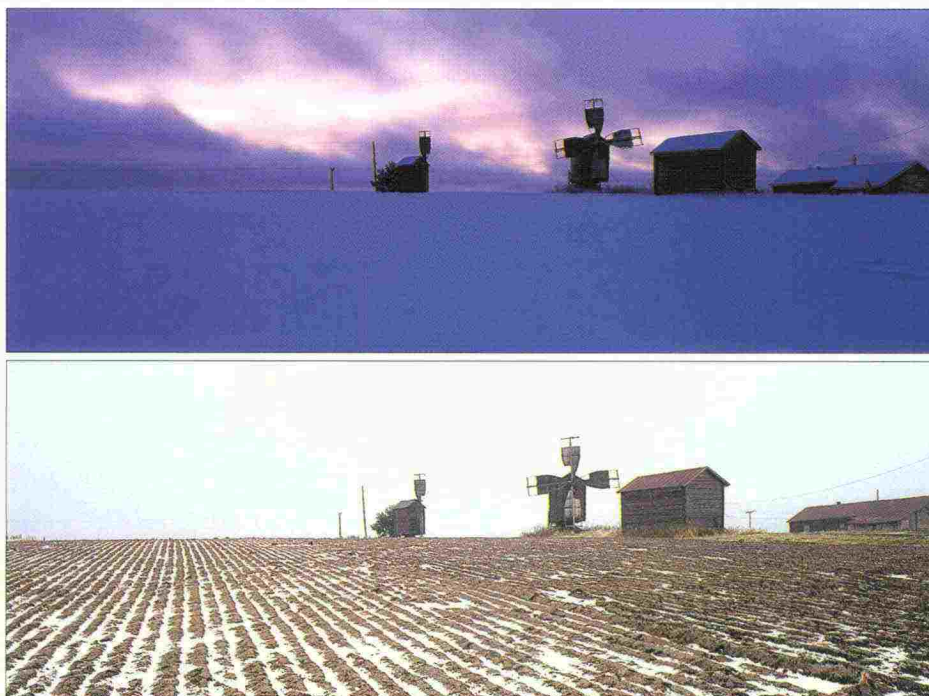
Liikenne ja maankäyttö -aiheesta on valmistunut 25 raporttia. Niistä tärkeimpiä ovat tie- ja katuverkko -suunnitteluohjeen ajanmukaistaminen liikennejärjestelmäsuunnitelman laadintaoppaaksi ja vuosittainen yhteenveto "Autoton kaupunki?".

Tienpidon yhteiskunnalliset vaikutukset (1994-97)

Tienpidon vaikutuksia on tutkittu kolmesta näkökulmasta: alempi tieverkko, tieliikenneolot ja tieliikenteen hinnoittelu. Vuoden aikana valmistui toistakymmentä tutkimusta, joista monet saivat paljon huomiota osakseen. Tutkimuskohteena olivat muun muassa päätiehankkeiden tuottamat yritystaloudelliset hyödyt.

Tien pohja- ja päällysrakenteet (1994-2001)

Tavoitteena on vähentää teiden ylläpitokustannuksia, parantaa niiden liikennöitävyyttä ja vähentää ympäristölle aiheutuvia haittoja. Tuloksena on uusia rakenneratkaisuja sekä uusia sovelluksia teiden suunnitteluun, rakentamiseen ja kunnossapitoon.

Tutkimusteemat

Tienpidon ohjausjärjestelmät

Ohjausjärjestelmät ovat keino analysoida tieliikenteen palvelutasoa ja toimenpiteiden kustannuksia ja vaikutuksia erilaisissa päätöksentekotilanteissa.

Liikenneturvallisuus

Liikenneturvallisuutta voidaan parantaa useiden tekijöiden ja toimien yhteisvaikutuksella. Lähivuosina painopiste on taajamien liikennejärjestelyihin ja talvihoitopolitiikkaan liittyvissä toimissa.

Ympäristö

Tielaitoksen ympäristöpolitiikka ja ympäristöpäämäärät vuoteen 2005 on saatettu voimaan. Laitoksen henkilöstöä on koulutettu ympäristötavoitteiden toteuttamiseen.

Liikennetekniikan kehittäminen

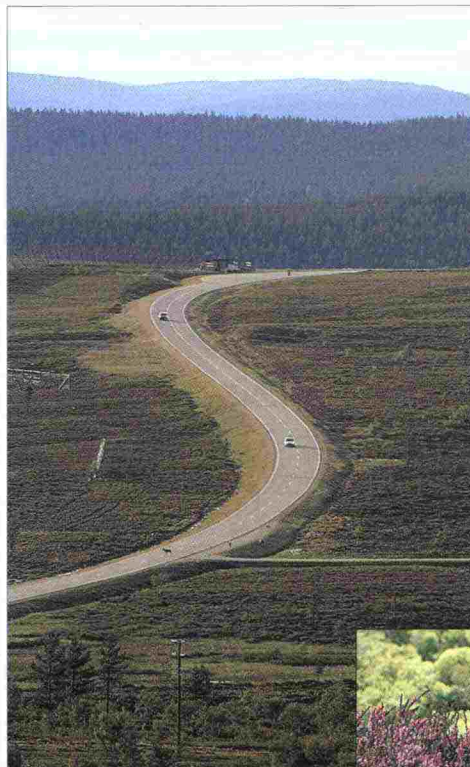
Tielaitos on selvittänyt muun muassa uusia tietyyppejä, liittymien mitoitusta, kiertoliittymien ja kevyen liikenteen väylien suunnitteluperiaatteita sekä liikenteen valo-ohjausta.

Sillat

Siltatutkimustuloksia on hyödynnetty siltojen suunnittelussa ja rakentamisessa sekä korjauskohteissa.

Tien rakenteet ja laitteet

Tierakenteiden ja laitteiden liikenneturvallisuutta ja sopivuutta ympäristöön on selvitetty. Tavoitteena on ollut muun muassa parantaa pohjavesisuojausta ja meluesteitä sekä liikenteen ohjauslaitteita, kaiteita ja viitoitusta. ●

Yhteyksiä maailmalle

- Tielaitoksen asiantuntijat toimivat Euroopan unionin työryhmissä ja valmistelivat EU-asioita liikenneministeriölle. Yhteistyötä pohjoismaisten tielaitosten kanssa tehtiin pääasiassa Pohjoismaiden tieteknisen liiton (PTL) jaostoissa. Muussa kansainvälisessä järjestöyhteistyössä painopiste oli OECD:n ja PIARC:n (World Road Association) asiantuntijatyöryhmissä.

Tielaitos osallistui Maailmanpankin ja Euroopan kehityspankin rahoittamien tieprojektien valmisteluun ja toteutukseen Venäjällä ja Baltian maissa. Ulkoasiainministeriön rahoittamaa tien kunnossapidon kehitysyhteistyöhanketta toteutettiin Sambiassa.

Kaupallisia hankkeita Tielaitos toteutti yhteistyössä osakkuusyhtiönsä Finnroad Oy:n ja muiden konsulttien kanssa. Kohdealueita oli Itä-Euroopassa, Venäjällä ja muissa IVY-maissa, Kiinassa, Vietnamin ja Afrikassa. Uusia hankkeita käynnistettiin mm. Ugandassa ja Kirgisiassa.

Tielaitoksen kansainvälisen koulutuskeskuksen IHMen (Institute for Highway and Maritime Education) toiminta laajeni edelleen. Koulutuksen painopiste oli Venäjällä ja muilla Suomen lähialueilla sekä Kiinassa. Vuoden aikana järjestettiin kolmisenkymmentä koulutustilaisuutta, joihin osallistui noin 500 alan asiantuntijaa. ●

Suurimmat tiehankkeet

● Vuonna 1996 valmistui eräitä valtakunnallisesti tärkeitä valtatien parannustöitä. Valtatie 3 saatiin rakennetuksi moottoritieksi Hämeenlinnasta Iittalaan. Valtatie 5:n yksi pullonkaula poistui, kun moottoriväylä valmistui Heinolan Lusiin saakka. Pääkaupunkiseudun liikennettä helpottavat Espoon Länsiväylän ja Kehä III:n levennystyöt.

Vuoden aikana käynnistyi moottoritien rakentaminen valtatie 3:lla Iittalasta Lemppälän Kuljuun. Sen valmistuttua vuonna 2001 Helsingistä on yhtenäinen moottoritieyhteys Tampereelle. Espoossa alkoi Kehä II:n rakentaminen.

Käynnissä olleista hankkeista kustannusarvioltaan suurin oli valtatie 1:n parantaminen Turun ja Paimion välillä. Työ jatkui myös valtatie 4:n osuudella Oulu - Ii sekä Imatran Vuoksenniskan ja Iisalmen ohikulkutiellä.

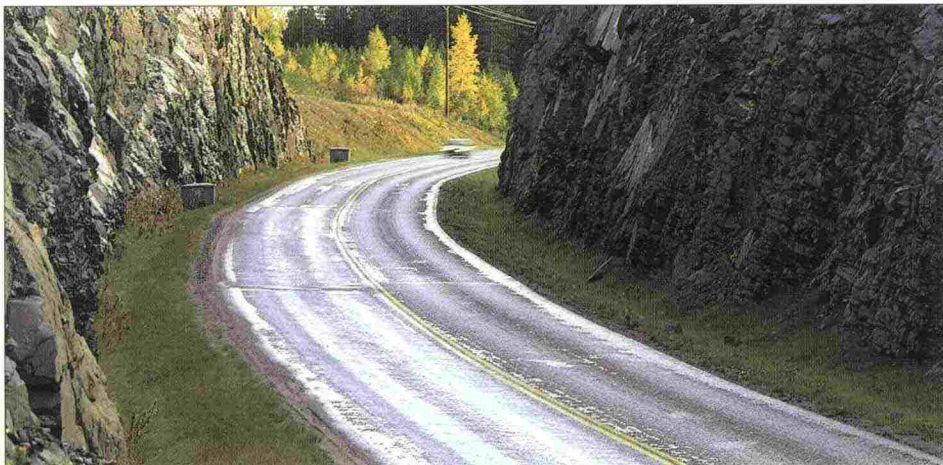
Vuonna 1998 valmistuvia suurimpia hankkeita ovat Koskenkylä - Loviisa (valtatie 7), Joensuu - Ylämylly (valtatie 17) ja Pakinkylän liittymä Helsingin Tuusulantielle.

Myös kaksi suurta siltatyömaata oli käynnissä, Mustasaaren Raippaluodossa ja Korpilahden Kärkistensalmessa.

Yksityisrahoitusta tienpitoon

Valtion rahoituksen vähentyessä on suunniteltu yksityisrahoituksen soveltamista tienpitoon. Ensimmäiseksi kohteeksi valittiin valtatie 4:n rakentaminen moottoritieksi Järvenpään ja Lahden välillä. Hankkeesta järjestettiin kansainvälinen tarjouskilpailu. Viidestä tarjoajasta valittiin hankkeen toteuttajaksi ruotsalais-suomalainen Tieyhtiö Nelostie Oy.

Tieyhtiö rakentaa 69 kilometrin pituisen moottoritien vuosina 1997 - 2000. Yhtiö vastaa kunnossapidosta nykyisellä moottoriliikennetiellä ja tulevalla moottoritielellä vuoteen 2012 saakka. Valtio maksaa yhtiölle sen tuottamasta tienpitopalvelusta korvausta liikennemäärien suhteessa koko sopimuskauden ajan. Tämän 15 vuoden mittaisen jälkirahoitussopimuksen arvo on noin 1 200 miljoonaa markkaa. ●

Avaintietoja

Vuodet 1980-1996 (vuoden lopussa)	1980	1985	1990	1995	1996
Suomen autokanta (1000 autoa)	1 393	1 747	2 233	2 181	2 229
henkilöautot	1 226	1 546	1 939	1 901	1 943
muut autot	167	201	294	280	286
Yleisten teiden liikennesuorite (mrd. autokm)	18,1	21,6	27,9	27,2	27,6
henkilöautot	14,8	17,8	23,1	22,6	22,8
muut autot	3,3	3,8	4,8	4,6	4,8
Henkilövahinko-onnettomuudet yleisillä teillä	4 128	4 252	4 333	3 492	3382
Yleiset tiet, km (ei sis. rampeja ja lauttavälejä)	75 387	76 386	77 080	77 722	77 782
valtatiet	7 430	7 420	7 458	8 417	8 421
kantatiet	3 690	3 790	4 032	4343	4 348
muut maantiet	29 782	30 018	30 072	29 016	29 073
paikallistiet	34 486	35 158	35 517	35 947	35 939
Päällystetilanne, km (ei sis. rampeja)					
kestopäällyste	13 467	14 558	15 756	17 211	17 376
kevytpäällyste (öljysora yms.)	22 264	27 318	30 663	32 131	32 264
sora	39 656	34 510	30 661	28 380	28 141
Kevyen liikenteen väylät, km	1 139	1 945	2 598	3 634	3 788
Valaistut tieosat, km	5 292	6 595	8 157	9 519	9 762
Sillat, kpl (sis. putkisillat)	..	10 954	12 234	13 098	13 243
painorajoitetut	867	437	478	265	249
Lauttapaikat, kpl	93	77	65	62	61
Tielaitoksen henkilöstö	15 102	13 200	10 777	8 071	7 330
Oma kalusto, kpl					
tiehöylät	660	560	507	414	371
kuorma-autot	1 141	1 165	1 075	992	1 000
traktorikalusto	500	416	281	216	193
pyöräkuormaimet	1 163	187	205	216	203
Kehitysyhteistyöprojektit milj. mk (v. 1996 kustannustaso)	71	61	167	10	6
Tielaitoksen menot, milj.mk					
käyvin hinnoin	2 766	4 213	5 739	5 091 ¹⁾	4 335 ¹⁾
vuoden 1996 kustannustasossa	5 464	5 550	5897	5 081	4 335

¹⁾ ei sisällä maksettua arvonlisäveroa

Tielaitoksen toimintakertomus 1996

Katsaus toimintaan

Toimintaympäristö

Liikennemäärät yleisellä tieverkolla kasvoivat kertomusvuonna puolisen prosenttia. Pääteillä kasvua oli noin puolitoista prosenttia. Muulla tieverkolla liikennemäärä pysytteli ennallaan tai jopa väheni.

Erityisen runsasta liikenteen kasvu oli itärajan ylityspaikoille johtavilla teillä. Kolmella rajanylityspaikalla (Vaalimaa, Nuijamaa ja Imatran Pelkola) liikenne lisääntyi yhteensä 25 %. Itärajan ylittävä liikenne näkyi itäisen Suomen tieverkolla selvimmin raskaan liikenteen ja erityisesti rekkojen suurena osuutena. Kymen läänin pääteillä rekkojen osuus oli 10 % liikenteestä, kun se koko päätieverkolla oli noin 5 %.

Merkittävä muutos liikenteessä tapahtui myös Päijänteen seudulla, kun valtatie 4 toukokuussa 1996 viitoitettiin Päijänteen itäpuolitse. Liikenne lisääntyi yli 10 prosenttia Heinolan ja Jyväskylän välillä samalla kun se valtatiellä 24 Lahden ja Jämsän välillä väheni lähes 10 prosenttia.

Tienpito

Vuosi 1996 oli Tielaitoksen **ympäristövuosi**. Vuoden aikana järjestettiin runsaasti erilaisia tilaisuuksia, kilpailuja ja tempauksia, joiden tarkoituksena oli parantaa Tielaitoksen henkilöstön ympäristöosaamista ja sitoutumista ympäristöasioihin. Lisäksi keskusteltiin yhteistyökumppanien kanssa Tielaitoksen

ympäristölaadusta ja sen kehittämismahdollisuuksista. Johtokunta päätti Tielaitoksen uudesta ympäristöohjelmasta toukokuussa.

Vuoden 1996 alussa käynnistyi **tieliikenteen telematiikan kokeilu**. Liikenteen telematiikan kehittäminen keskittyi valtatielle E18 Turku - Helsinki - Vaalimaa. Kolmevuotisessa projektissa tien varteen asennetaan uusia havaintolaitteita ja muuttuvia opasteita, kehitetään tiedonsiirto- ja tiedonkäsittelyjärjestelmiä, lisätään tiedotuspalveluja sekä arvioidaan järjestelmien toimivuutta ja vaikutuksia. Osa projekteista laajimpia ovat tehostettu kelinseuranta välillä Salo - Lohjanharju, muuttuvat nopeusrajoitukset, yleiseurooppalaisen RDS-TMC-liikennetietopalvelun kokeilu, liikenteen hallinnan palvelutietokanta sekä liikkuva kelin havainnointi anturiajoneuvoista.

Liikenneministeriön työryhmä suosittelee maaliskuussa valmistuneessa mietinnössään, että **vt 4 Järvenpää - Lahti (70 km)** rakennettaisiin moottoritieksi yksityisrahoituksella. Kevään ensimmäisessä lisätalousarviossa hankkeen suunnitteluun ja tarjousten hankkimiseen osoitettiin 5 miljoonan mk:n määräraha. Kansainvälisen tarjouskilpailun perusteella viisi konsortiota jätti marraskuussa tarjouksensa, joista jatkoneuvotteluihin valittiin edullisimman tarjouksen tehnyt Tieyhtiö Nelostie Oy.

Taulukko 1: Merkittävimmät vuonna 1996 liikenteelle avatut tieosuudet

Tie	Tieosuudet	Pituus km ¹⁾
Vt 3	Hämeenlinna - Iittala	26
Vt 3	Tampere - Hämeenkyrö, Hämeenkyrön puoli	25
Vt 5	Vierumäki - Lusi, osa Murhamäki - Lusi	4
Vt 5	Lapinlahden kohta, Lapinlahti	6
Vt 18	Juurikkalahti - Eevala, Sotkamo (työllisyysvaroin)	13
Vt 20	Eritasoliittymä Hönttämäen kohdalla, Oulu	3
Vt 21	Miukin eritaso, Tornio	1
Kt 50	Muurala - Vanhakartano, Espoo osa Vt 1 - Bemböle	3

¹⁾ Liikenteelle avatun osan pituus

Taulukko 2: Merkittävimmät vuonna 1996 aloitetut tieinvestoinnit

Tie	Tieosuudet	Pituus km	Kustannus- arvio	Liikenteelle
Vt 5	Koskenmylly - Seppälänjoki, Heinola	8	34	1997
Vt 7	Koskenkylä - Loviisa	12	120	1998
Vt 17	Joensuu - Ylämylly	6	105	1998
Kt 45	Pakinkylän eritasoliittymä, Helsinki		150	1998
Kt 63	Kauhava - Vuorenmaa	7	20	1998
Mt 102	Kehä II, Espoo	7	310	2000
	Porin pohjoinen satamatie	8	25	1998

Talvihoito tehostui entisestään, kun tiesää- ja kelitietoja käytettiin tiedottamisen lisäksi myös hoito-toimenpiteiden ohjaukseen. Liukkauden torjunnassa siirryttiin entistä enemmän ennakoivaan suolaukseen ja liuossuolan käyttöön. Suolaa käytettiin yhteensä noin 80 000 tonnia, mikä on 14 000 tonnia vähemmän kuin kolmen edellisen vuoden keskiarvo.

Vuoden 1996 alussa voimaan tulleet **tienumeromuutokset** merkittiin maastoon valta- ja kantateiden osalta keväällä. Valtakunnallisista pyöräilyteistä merkittiin maastoon joitakin osuuksia.

Sorateiden ylläpitoa helpotti ratkaisevasti se, että

kelirikko oli poikkeuksellisen vähäinen. **Kelirikkorajoituksia** asetettiin ainoastaan 3 028 km, kun niitä yleensä on vuosittain ollut 4 000 - 6 500 km.

Päällystystöitä tehtiin vain 3 700 km, kun niitä vuotta aiemmin tehtiin yli 5 000 km.

Lossi- ja lauttaliikenteen hoidossa siirryttiin kustannusten säästämiseksi kesäkuussa alussa **aikataulujen mukaiseen liikenteeseen**. Aikataulut poistettiin joulukuussa lyhyiltä lossiväleiltä.

Tienpitoon käytettiin kertomusvuonna runsaat 4 100 milj. mk, mikä on lähes 700 milj. mk vähemmän kuin vuonna 1995.

Taulukko 3: Tienpitotuotteiden ostot 1996

Tuoteryhmä	Toteutunut 1995 Mmk	Toteutunut 1996 Mmk
Kehittämisen hankkeet	1 027	969
Kehittämisen suunnitelmat	148	90
Perustienpidon suunnitelmat	136	108
Talvihoito	580	588
Kesähoito	280	317
Päällystettyjen teiden ylläpito	800	541
Sorateiden ylläpito	284	272
Siltojen ja laitureiden ylläpito	158	114
Lossi- ja lauttaliikenteen hoito	149	142
Liikenneympöristön parantamisinvestoinnit	923	689
Muut investoinnit (mm. työllisyys ja EU)	132	142
Maanlunastus	179	164
Yhteensä	4 796	4 136 ¹⁾

¹⁾ Ero verrattuna liitteen 2 taulukon tienpidon tuotteiden ostoihin johtuu kohdistamattomista arvomuutoksista

Kansainvälinen toiminta

Yhteistyö muiden pohjoismaiden tielaitosten kanssa tapahtui pääasiassa Pohjoismaisen Tieteellisen Liiton (PTL) eri jaostojen puitteissa. Neljän edeltäneen vuoden aikana jaostoissa tehty työ raportoitui kesällä 1996 pidetyssä Bergenin kongressissa.

Yhteistyö EU-maiden tielaitosten välillä vakiintui tielaitosten johdon säännöllisiksi tapaamisiksi. Niissä seurattiin EU:n komission työtä ja otettiin kantaa tielaitosten toimialueeseen liittyviin ehdotuksiin ja päätöksiin. Tielaitos osallistui myös useisiin EU:n tutkimusprojekteihin ja alansa työryhmien työskentelyyn. Kertomusvuonna päivitettiin myös yhteistyösopimukset Venäjän, kaikkien Baltian maiden sekä Puolan kanssa.

Tielaitos osallistui tärkeimpiä tienpidon tuotteita koskevien eurooppalaisten standardien laadintaan ja julkisiin hankintoihin liittyvän säännösten kehittämiseen.

Lähialueyhteistyöhön varattu 5 milj. mk:n määrärahaa käytettiin tukemaan Venäjälle sekä Baltian maihin menevien väylien kehittämistä. Kohteisiin sisältyi mm. TACIS ja PHARE -ohjelmien valmistelua ja toteutuksen aloittamista, tiealan asiantuntija-apua Maailmanpankin ja EBRD:n tielainoilla rahoitettujen hankkeiden toteutuksessa, koulutusta sekä teknologian siirtoa Baltian maiden kanssa.

Tielaitos oli näkyvästi esillä kansainvälisen tieteknologian siirron edistäjänä ja kehitti alalla tapahtuvaa verkostoitumista teknologiansiirtokeskuksensa FinnT2 kautta. Se toteutti Helsingissä kesällä 1996 neljännen kansainvälisen teknologiansiirtoseminaarin.

Tielaitoksen kansainvälinen koulutuskeskus IHME (Institute for Highway and Maritime Education) sai päätökseen Maailmanpankin ja liikenneministeriön rahoittaman kolmivuotisen koulutusohjelman. Koulutus suuntautui Baltian maiden, Puolan sekä IVY -maiden liikenneministeriöiden korkeimmille virkamiehille. Uusi kolmivuotishjelma on aloitettu.

Kaupallisia vientiprojekteja käynnistyi runsaan 30 milj. mk:n arvosta. Kaupalliset sopimukset jakautuivat puoliksi Tielaitoksen vientikeskuksen ja Tielaitoksen osittain omistaman markkinointiyhtiö FINNROAD Oy:n kesken. Lisäksi laitoksen vientitoiminta sai ensimmäiset EU-rahoitteiset projektinsa.

Tutkimus- ja kehitystoiminta

Tielaitos käytti vuonna 1996 tutkimus- ja kehitystoimintaan noin 60 milj. mk, mikä oli noin 1,5 % laitoksen kokonaisbudjetista.

Tutkimus- ja kehitysohjelma (1995-1997) muodostui vuonna 1996 seitsemästä strategisesta projektista, yhdeksästä tutkimusteemasta ja kymmenistä pienemmistä projekteista. Ohjelmaa toteutettiin suunnitelmien mukaisesti. Seuraavat strategiset projektit valmistuivat:

Liikenteen kysyntää koskevassa projektissa (1991-1996) kehitettiin kaikki liikennemuodot kattavia henkilö- ja tavaraliikenteen malleja, joita voidaan käyttää pitkän aikavälin liikennepolitiikka-, investointi- ja liikenneverkkovaihtoehtojen vertailussa. Henkilöliikenteen mallien soveltaminen suunnitteluprojekteihin käynnistettiin. Mallien jatkokehittäminen ja käytön laajentaminen sekä tavaraliikenteen skenaariotyökalun kehitystyö aloitettiin. Pitkän ajan liikenne-ennusteet otettiin laajaan käyttöön.

Liikenteen hallinnasta (1992-96) tuli tunnustettu osa tienpitoa ja sen suomat mahdollisuudet tunnetaan hyvin. Tielaitoksen pääkonttoriin ja piireihin syntyivät liikenteen hallinnan kehittämisestä ja toiminnasta vastaavat liikennekeskukset. EU-hankkeet ja E18 -telematiikan kokeilualueen projektit eteniivät suunnitelmien mukaisesti. Liikenteen hallinnan toimenpideohjelma 1997-99 ja visio vuoteen 2010 yhdessä muiden päätulosten kanssa esitettiin strategisen projektin loppuseminaarissa.

Toiminnan tulos

Tulostavoitteet

Tielaitoksen vuoden 1996 toimintaa ohjasivat liikenneministeriön tammikuussa antamat tulostavoitteet. Tielaitos saavutti valtakunnallisesti tulostavoitteensa hyvin.

Tie- ja liikenneolot / Sujuvuus (paino 30/100)

Osatavoite: Talvihoidon tavoitetaso saavutetaan 88 %:sti kunnossapitoluokissa Is-Ib.

Tavoite toteutui. Tavoitetason toteutuma oli sekä keväällä että syksyllä 92 %.

Talven sääolot myötävaikuttivat laatutason saavuttamiseen, joskin vaihtelu eri kuukausien ja maan eri osien välillä oli suuri. Säiden osalta vuosi oli noin 9 % tavanomaista helpompi.

Osatavoite: Huonokuntoisten päällystettyjen teiden määrä on uusien kuntokriteerien perusteella enintään 6 400 km.

Tavoite toteutui. Huonokuntoisia tiejaksoja oli vuoden 1996 lopulla 6 002 km. Vuoteen 1995 verrattuna huonokuntoisten päällystettyjen teiden määrä lisääntyi 42 km.

Osatavoite: Tienkäyttäjien informaatiota lisätään.

Tienkäyttäjien informaation lisäämiseksi tehtävät erilliset toimenpiteet toteutuivat suunnitelmien mukaisesti. Toteutumaprosentti oli 84 kaikista luetelluista toimenpiteistä.

Liikenneturvallisuus (paino 15/100)

Tavoite: Tielaitoksen toimin vähennetään ainakin 60 henkilövahinko-onnettomuutta, minkä arvioidaan vastaavan noin 6 liikennekuolemaa. Valtioneuvoston periaatepäätöksen mukaisesti panostetaan alueelliseen liikenneturvallisuustyöhön, ts. lääni- ja kunta-kohtaiseen liikenneturvallisuussuunnitteluun.

Tavoite toteutui. Tielaitoksen toimenpiteiden laskennallinen vaikutus henkilövahinko-onnettomuuksiin oli 63 onnettomuuden vähenemä. Tieverkon kehittämishankkeiden henkilövahinkovähenemä oli vajaa 11. Perustienpidon toimenpiteillä se oli vajaa 53. Neljässä tiepiirissä tavoitetta ei kuitenkaan saavutettu. Tielaitos on myös osallistunut alueelliseen liikenneturvallisuustyöhön.

Ympäristö (paino 15/100)

Tavoite: Tiepiirit osallistuvat aktiivisesti laitoksen ympäristöasiakirjojen laadintaan ja laativat oman toimenpideohjelmansa ottaen huomioon koko hallin-

nonalan ympäristötavoitteet ja paikalliset erityiskysymykset. Ympäristövuosi-teemaa pidetään esillä eri yhteyksissä.

Kuntien, maakunnallisten liittojen ja eri liikennemuotojen edustajien kanssa yhteistyössä parannetaan liikennejärjestelmän ympäristövaikutuksia. Kaupunkiseutujen liikenneympäristön tilaselvitykset ovat valmiit. Toteutettavat taajamasuunnitelmat ovat ajanmukaisia ja sidosryhmien kanssa tarkistettuja.

Piirit toteuttavat meluntorjunta- ja pohjavesien suojeluhankkeita siten, että valtakunnalliset tavoitteet täyttyvät.

Piirit hankkivat perusvalmiudet ottaa vuonna 1997 käyttöön ympäristöasioiden hallintajärjestelmän tuotannossa ja kunnossapidossa.

Toiminta- ja taloussuunnitelmaan liitetään ympäristövaikutusten tarkastelu ja niiden seuranta.

Kokonaisuudessaan tavoite saavutettiin.

Tielaitoksen ympäristöpolitiikka ja päämäärät vuoteen 2005 hyväksyttiin johtokunnassa touku-kuussa. Samalla hyväksyttiin "Tielaitoksen ympäristön toimenpideohjelma 1997" suunnittelun yhdeksi lähtökohdaksi. Tielaitoksen ensimmäinen ympäristöraportti julkaistiin. Tiepiirit tarkistivat omia ympäristöohjelmiaan laitoksen linjauksen mukaiseksi.

Ympäristövuodelle asetetut odotukset täyttyivät. Valtakunnallisen juhlaseminaarin lisäksi järjestettiin yli 200 tilaisuutta eri puolilla Suomea. Tielaitoksen henkilöstö otti ympäristövuoden hyvin vastaan ja vuosi lisäsi tapahtumillaan kiinnostusta ympäristöasioihin. Yhteistyö sidosryhmien kanssa oli vilkasta.

Yhteistyö kuntien ja maakunnallisten liittojen kanssa ympäristöasioissa kehittyi. Kaupunkiseutujen tilaselvitykset etenivät suunnitellusti. Taajamasuunnittelusta saatiin positiivista palautetta, mutta yksittäisiä ongelmatilanteita on edelleen. Tie paikallaan -kilpailu järjestettiin toisen kerran ja teemanä oli "tie ja rakennettu ympäristö". Rantasalmen ja Ylistaron taajamatiejärjestelyt palkittiin.

Meluntorjunta- ja pohjavesien suojeluhankkeiden osalta valtakunnalliset tavoitteet täyttyivät ja hieman ylittyivätkin.

Ympäristöasioiden sisällyttäminen rakentamisen ja kunnossapidon laatuja järjestelmään käynnistyi kaikissa tiepiireissä. Erot valmiuksissa tiepiirien välil-

lä ovat kuitenkin vielä suuret.

Laitoksen toiminta- ja taloussuunnitelmaan 1996-1999 sisältyi ympäristövaikutusten arviointi.

Kiinteät kulut (paino 20/100)

Tavoite: Tielaitoksen kiinteät kulut vähenevät vuoteen 1995 verrattuna 1,5 %.

Tavoite toteutui. Kiinteät kulut vähenivät yhteensä 11 % vuoden 1995 toteutumaan verrattuna.

Tietuotannon toiminnan tulos (paino 10/100)

Tavoite: Tielaitoksen tietuotannon toiminnan tulos on vähintään 1,0 %.

Tavoite toteutui. Tietuotannon toiminnan tulos ennen poistoja oli 7,2 % (286,7 milj. mk). Toiminnan hyvä tulos johtui tuotannon tuottavuuden parantumisesta, tuottojen kasvamisesta hieman budjetoitua suuremmiksi tiehallinnon tilausvaran nousun myötä, normaalia helpommasta vuodesta talvihoitossa, ylilaaadun vähentymisestä sekä aine- ja maa-ainesvarastojen purkamisesta. Tuottavuuden parantuminen johtui mm. kunnossapitokaluston lisääntyneestä käytöstä rakennustöissä, ennakoitua suuremmasta henkilökustannusten vähentymisestä sekä eräiden suurien investointihankkeiden kustannusbudjettien alittumisesta.

Tietuotannon sidotun pääoman kiertonopeus (paino 10/100)

Tavoite: Tielaitoksen tietuotannon sidotun pääoman kiertonopeus on 1,33.

Tavoite toteutui. Sidotun pääoman kiertonopeudeksi tuli 1,88. Tämä oli paljolti keskeneräisen tuotannon ennakoitua suuremman supistumisen ja siten budjetoitua pienemmän määrän sekä varastojen purkamisen ansiota.

Talousarvio

Määrärahoja tienpitoon oli vuonna 1996 käytössä yhteensä 4 760 milj. mk. Määrärahoja käytettiin 4 317 milj. mk, joten vuodelle 1997 siirtyi 437 milj. mk. Tienpidon kustannustaso säilyi vuoden 1995 tasolla.

Perustienpidon rahoitus oli yhteensä 3 296 milj. mk. Määrärahaa käytettiin 3 016 milj. mk, mikä on runsaat 400 milj. mk edellisvuotta vähemmän. Syksyn lisätalousarviossa rahoitusta lisättiin noin 30 milj. mk, mistä pääosa oli budjetin sisäistä siirtoa

tieverkon kehittämisen määrärahoista. Määrärahoja siirtyi vuodelle 1997 edellisvuotta enemmän, mikä johtui sekä oman toiminnan tehostumisesta että Tielaitoksen sisäisessä tilausmenettelyssä ilmenneistä ongelmista.

Tieverkon kehittämisen rahoitus oli yhteensä 995 milj. mk. Määrärahaa käytettiin 880 milj. mk. Supistus edellisvuoteen oli 180 milj. mk. Vuoden 1996 talousarvion mukaisesti käynnistettyjen kolmen uuden tiekohteen lisäksi syksyn lisätalousarviossa osoitetulla 30 milj. mk:n lisärahoituksella käynnistettiin yksi kohde. Kaikille uusille ja jo käynnissä oleville kohteille voitiin osoittaa niiden optimaaliseen toteuttamiseen tarvittava rahoitus.

Ulkopuolisille tehtävien tietöiden määrärahoja käytettiin 75 milj. mk. Talousarviossa osoitettuun arviomäärärahaan saatiin 14 milj. mk:n ylityslupa. Menoja vastaavat tulot ulkopuolisille tehtävistä toista olivat 78 milj. mk, jotka tuloutettiin liikenneministeriön hallinnonalan momentille 12.31.25 'ulkopuolisilta perittävät osuudet tietöiden kustannuksista'.

Maanlunastuksiin käytettiin noin 164 milj. mk. Momentille saatiin noin 14 milj. mk:n ylityslupa.

Järvenpää-Lahti moottoritien rakentamisen valmisteluun ns. yksityisrahoituskohteena osoitettiin syksyn lisätalousarviossa 5 milj. mk. Tämä Tielaitoksen ensimmäinen yksityisrahoitusprojekti eteni suunnitelmien mukaisesti niin, että hankkeen toteuttaminen voi käynnistyä vuonna 1997.

Työllisyysrahoitusta tieinvestointeihin oli käytettävissä yhteensä 128 milj. mk. Uusina hankkeina voitiin käynnistää mm. Oulun kiertotie, Kantolansalmen silta Laukaan kunnassa sekä valtatie 5:n parantamistyöt välillä Leppävirta-Varkaus ja Lahdaniemi-Hietanen. Lisäksi Tielaitokselle osoitettiin työttömien työllistämiseksi tarkoitettua tukea yhteensä 47 milj. mk.

EU:n rakennerahasto-ohjelmien (2 ja 5b) hankkeille oli sisäasiainministeriön myöntämää rahoitusta käytössä yhteensä 34 milj. mk. Tämä rahoitus vastasi budjetoitua kansallista rahoitusta. Määrärahat ohjelmoitiin hankekohtaisesti ja työt käynnistivät lähes suunnitelmien mukaisesti.

Taulukko 4: Tienpitoon käytettävissä olleet määrärahat 1996 (milj. mk)

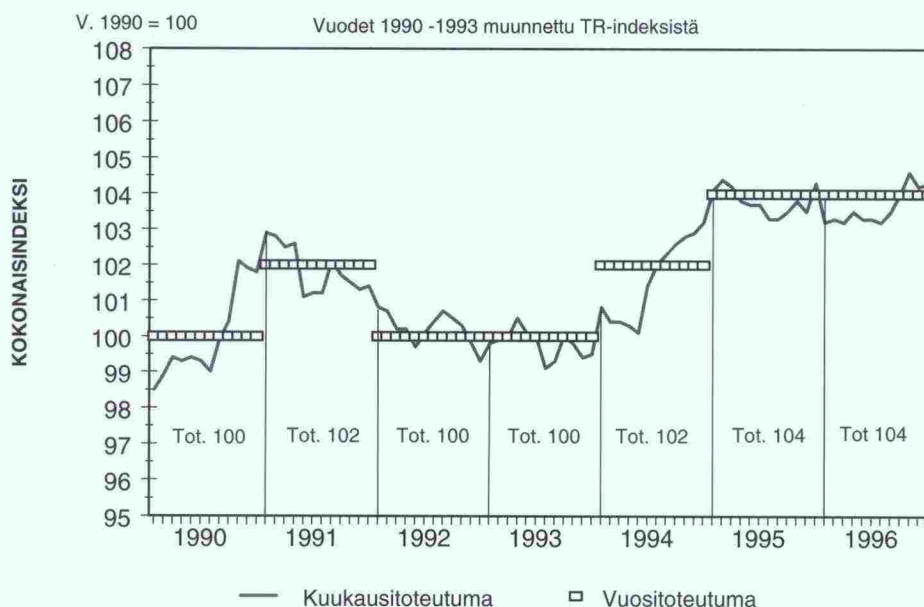
Momentti		Saldo vuodelta 1995	Talous- arvio 1996	I lisätalous- arvio 1996	II lisä- talousarvio 1996	Käytössä 1996
31.24.21	Perustienpito	152,2	3 114,4	29,4		3 296,1
31.24.74	Talonrakennukset	8,1				8,1
31.24.77	Tieverkon kehitt.	40,2	944,9	-19,7	30,0	995,4
31.24.78	Ulkopuol.teht. tietyöt		67,0		14,0 ¹⁾	81,0
31.24.87	Maanlunastukset		150,0		14,5	164,5
31.24.79	Järvenpää-Lahti mo			5,0		5,0
34.06.77	Työllisyystyöt	24,3	104,2			128,5
34.06.02	Työvoimapolittinen toimeenpano					46,8
24.50.66	Lähialueyhteistyö	0,1	0,5			0,6
26.98.61	EU-rahoitus (myönnetään erikseen)	9,1	24,5			33,7
Yhteensä		234,0	4 405,5	14,7	58,5	4 759,7

¹⁾ Ylityslupa**Taulukko 5:** Tienpidon määrärahojen käyttö 1995 ja 1996 (milj. mk)

Momentti		Käyttö 1995	Käytettävissä 1996	Käyttö 1996	Siirtyy vuodelle 1997
31.24.21	Perustienpito	3 435,1	3 296,1	3 015,9	280,2
31.24.74	Talonrakennukset	18,7	8,1	8,1	
31.24.77	Tieverkon kehittäminen	1 060,9	995,4	879,9	115,5
31.24.78	Ulkopuolisille tehtävät tietyöt	83,2	81,0	75,7	- ¹⁾
31.24.87	Maanlunastukset	180,0	164,5	164,4	- ¹⁾
31.24.79	Järvenpää-Lahti mo		5,0	1,4	3,6
34.06.77	Työllisyystyöt	126,1	128,5	109,1	19,4
34.06.02	Työvoimapolitiittinen toimeenpano	50,2	46,8	46,8	
24.50.66	Lähialueyhteistyö	0,3	0,6	0,1	0,5
26.98.61	EU-rahoitus	3,1	33,6	15,8	17,9
Yhteensä		4 957,6	4 759,6	4 317,2	437,1

¹⁾ Käyttämättä jääneet määrärahat eivät siirry

Kuva 1: Maarakennuskustannusindeksi vuosina 1990 - 1996

Taloudellinen tulos

Kulu- ja rahoituslaskelma (liite 2) on laadittu Tielaitoksen sisäisen tilaaja-tuottajamallin pohjalta, jossa tiehallinto toimi tienpitotuotteiden tilaajana ja tuotanto toimittajana.

Tielaitoksen tase (liite 3) on laadittu vuonna 1998 voimaan tulevan valtion liikekirjanpidon tasemallin mukaisesti. Vuoden 1995 tasetta ei ole esitetty, koska aikaisemmin esitetty sisäinen tase ei ole suoraan vertailukelpoinen kertomusvuoden tasemallin kanssa.

Taseen loppusumma oli 89,5 miljardia mk, josta tiepääoma oli suurin erä. Tierakenteiden arvo oli 86,5 miljardia mk. Keskeneräisiä tiehankkeita oli 1,7 miljardia mk. Tiepääoman laskentaperusteita on tarkistettu vuoteen 1995 verrattuna poistojen ja taloudellisen pitoajan osalta. Tiepääoman arvoon ei vuonna 1996 ole laskettu tiealueita, joihin laitoksella oli vain käyttöoikeus. Rakennusten tasearvo oli vajaat 0,3 miljardia mk. Niiden arvoja tarkistettiin vuoden 1996 aikana paikkakuntakohtaisten keskihintojen ja verotusarvojen perusteella.

Vaihto-omaisuuden merkittävin erä ovat aine- ja maa-ainesvarastot, joiden arvo vuoden lopussa oli runsaat 0,3 miljardia mk.

Valtion taseessa suunnitelmavaraston arvoa ei esitetä, koska tienpitoon liittyvä suunnittelu katsotaan

toiminnan vuosikuluksi. Vuoden lopussa suunnitelmavaraston arvo oli 0,8 miljardia mk.

Maksullinen toiminta (liite 4) muodostuu julkisoikeudellisista (mm. erilaiset luvat) suoritteista ja liiketaloudellisin perustein hinnoitellusta maksullisesta toiminnasta. Julkisoikeudellisten suoritteiden tuottoja kertyi 5,8 milj. mk. Vastaavat kustannukset olivat noin 5,8 milj. mk. Toiminta oli kuitenkin lievästi ylijäämäinen.

Liiketaloudellisten suoritteiden tuotot olivat 104,3 milj. mk. Kehitysyhteistyön osuus tuotoista oli 6 %, vientipalveluiden 7 % ja muiden maksullisten suoritteiden 87 %. Suoritteita vastaavat kustannukset olivat 95,8 milj. mk, joten ylijäämä oli 8,5 milj. mk.

Organisaatio ja resurssit

Organisaation kehittäminen

Tielaitoksen organisaatio muodostui vuonna 1996 keskushallinnosta ja kymmenestä palveluyksiköstä sekä yhdeksästä tiepiiristä. Tiemestaripiirien lukumäärä väheni neljällä ja vuoden 1997 alussa niitä oli 80.

Uuden tiehallintoviraston ja Tielaitoksen tuotannosta muodostettavan liikelaitoksen perustamista koskevaa hallituksen esitystä valmisteltiin vuoden aikana liikenneministeriön työryhmässä. Esitys sisällytettiin vuoden 1997 valtion talousarvioehdotukseen. Hallitus ei kuitenkaan vienyt lakiesityksiä eduskuntaan, mistä syystä esitys poistettiin talousarviosta. Liikenneministeriö teki kuitenkin päätöksen Tielaitoksen kehittämistyön jatkamisesta. Sen mukaan tavoitteena oli valmiuksien luominen uusien organisaatioiden muodostamiseen.

Kertomusvuoden aikana jatkettiin laitoksen sisäistä tiehallinnon ja tuotannon tehtävien, prosessien ja rakenteiden eriyttämistä sekä piiri- että pääkonttoritasolla. Syksyllä valmistuivat suunnitelmat vuoden 1997 alussa toimeenpannuille organisaatiomuutoksille. Tiepiireissä tiehallinto ja tuotanto eriytettiin lukuunottamatta eräitä yhteisiä toimintoja. Pääkonttoritasolla aiemmin käytössä ollut keskushallinto-palvelukeskusrakenne organisoitiin uudelleen tiehallinnon, tuotannon ja yhteisten toimintojen rakenteiksi.

Tuotantoon muodostettiin liiketoimintajako: urakointi, konsultointi, lossit ja vienti. Liiketoimintakohtainen kehittäminen loi tuotannolle entistä paremmat mahdollisuudet tuotannon kilpailukykyä edistäviin toimenpiteisiin. Tämän seurauksena tuotannon toiminta tehostui ja kustannukset alenivat.

Johtokunta

Valtioneuvoston helmikuussa 1996 nimittämän Tielaitoksen johtokunnan kokoonpano.

Pääjohtaja	<i>Lasse Weckström, puheenjohtaja</i> (<i>Jouko Loikkanen 1.1. - 30.11.1996</i>)	Tielaitos
Apul.osastopääll.	<i>Marja Heikkinen, varapj.</i>	Liikenneministeriö
Kansliapäällikkö	<i>Sirkka Hautojärvi</i>	Ympäristöministeriö
Kaupunginjohtaja	<i>Marketta Kokkonen</i>	Espoon kaupunki
Johtaja	<i>Esa Tommila</i>	Teollisuuden ja työnantajain keskusliitto
Toimitusjohtaja	<i>Jukka Vähälä</i>	Vähälä-Yhtiöt
Suunnittelija	<i>Else-Marie Oksanen</i>	Tielaitos
Pääluottamusmies	<i>Raimo Pakarinen</i>	Tielaitos

Henkilöstö

Tielaitoksen vakinaisen henkilöstön määrä vuoden 1996 lopussa oli 6 724. Määräaikaaisia oli keskimäärin 606. Vakainainen henkilöstö väheni 564:lla (6,9 %). Määräaikaaisen henkilöstömäärän kehitys oli myös aleneva.

Henkilöstön määrä väheni vanhuus- tai työkyvyt-

tömyyseläkkeelle ja yksilölliselle tai varhennetulle varhaiseläkkeelle siirtymisien vuoksi. Lisäksi tehtiin vakanssiirtoja muualle valtionhallintoon ja toteutettiin irtisanomisia tuotannollisista syistä. Vakinaiseen palvelukseen rekrytoitiin harkitusti vain joitakin henkilöitä.

Taulukko 6: Vakainainen henkilöstö ikäluokittain

Ikäluokka	1993	1994	1995	1996
-19	2			
20-24	56	32	13	4
25-29	379	293	204	143
30-34	693	669	615	514
35-39	945	863	822	773
40-44	1 213	1 080	977	936
45-49	1 854	1 739	1 639	1 450
50-54	1 630	1 484	1 535	1 481
55-59	1 167	1 174	1 156	1 145
60-64	324	232	263	278
65-				
Yhteensä	8 263	7 566	7 224	6 724

Taulukko 7: Vakinaisen henkilöstön koulutustaso

	1993	1994	1995	1996
Diplomi-insinööri	270	261	267	262
Muu ylempi korkeakoulututkinto	100	103	100	96
Insinööri	311	314	310	298
Muu alempi korkeakoulu	71	66	65	58
Rakennusmestari / Teknikko	1 559	1 429	1 370	1 298
Merkonomi	597	588	580	540
Kouluasteen ammattitutkinto	743	636	620	559
Peruskoulutus	4 612	4 169	3 912	3 613
Yhteensä	8 263	7 566	7 224	6 724

Kalusto

Tienpitokalusto väheni kertomusvuoden aikana erityisesti tiehöyliä, pyöräkuormaimien sekä traktoreiden ja traktorikaivureiden osalta.

Taulukko 8: Tielaitoksen pääkonekalusto (kpl)

Tielaitoksen kalusto	1.1.1996	1.1.1997
Raskaat kuorma-autot	772	773
Tiehöylät	414	371
Kevyet kuorma-autot	220	227
Pyöräkuormaimet	216	203
Traktorit ja traktorikaivurit	216	193
Pakettiautot	349	342
Henkilöautot	109	110
Lautta-alukset ¹⁾	10	10
Lossit ²⁾	82	81

1) 2 kpl rekisteröity sekä lautta-alukseksi että lossiksi

2) 11 kpl vuokrattuna yksityisille

Kiinteistöt ja toimitilat

Tielaitoksella oli vuonna 1996 hallinnassaan 1800 rakennusta (2,7 milj. m³). Rakennukset olivat tien kunnossapidon tukikohtia, varastoja, asuntoja, korjaamoja ja maatutkimuslaboratorioita. Lisäksi kalliosiiloja oli 56 kpl. Rakennuskannan uushankintarvo on noin 1,9 miljardia mk ja tasearvo 264 milj. mk. Uudisrakentaminen on viime vuosina ollut vähäistä.

Pääkonttoria ja piirikonttoreita varten oli vuok-

rattuna pääasiassa toimistotilaa 73 000 huoneistoneliömetriä.

Maa-alueita (sisältäen tonttimaan) laitoksella oli yhteensä noin 5300 hehtaaria ja vesialueita noin 3 hehtaaria (tieoikeuden nojalla tienpitäjällä olevat alueet eivät sisälly em. lukuun). Vuokrattuja maa-alueita oli alle 1 000 hehtaaria ja vesialueita noin 0,4 hehtaaria.

Liite 1/1

Talousarvion toteutumalaskelma 1996

Taulukko 1. TULOT

Talousarviotili	Määräraha tai tuloarvio		Käytettävissä	Käytetty tai kertynyt	Siirtynyt vuodelle 1997 (siirtomäärärahat)	Vertailu talousarv. (muut määrärahat)
	Vuodelta 1996	Edellisiltä vuosilta				
11.04.01 Arvonlisävero				19 207 434		
12.31.24 Tielaitoksen sekalaiset tulot	5 000 000			7 532 743		2 532 743
12.31.25 Ulkopuolisilta perittävät osuudet tietöiden kustannuksista	67 000 000			77 902 097		10 902 097
12.39.04 Menorästien ja siirrettyjen määrärahojen peruutukset				492 559		
12.39.05 Valtion maaomaisuuden ja tuloa tuottavien oikeuksien myynti				5 974 857		
12.39.09 Valtiolle maksettavat päivä- ja äitiyspäivärahat sekä sosiaaliturvamaksut				530 820		
12.39.10 Muut sekalaiset tulot				827 159		

Taulukko 2. MENOT, MUUT HALLINNONALAT

Talousarviotili	Määräraha tai tuloarvio		Käytettävissä	Käytetty tai kertynyt	Siirtynyt vuodelle 1997 (siirtomäärärahat)	Vertailu talousarv. (muut määrärahat)
	Vuodelta 1996	Edellisiltä vuosilta				
24.50.66 Lähialueyhteistyö ja yhteistyö Baltian maiden kanssa (smr3v)	500 000	69 523	569 523	116 491	452 616	
26.98.61 EU:n osallistuminen rakenne- ja aluekehitys- ohjelmiin sekä yhteisö- aloitteisiin (smr3v)	24 550 000	9 078 759	33 628 759	15 798 933	17 829 825	
28.80.22 Integraatiovalmennus (smr3v)	199 900	26 486	226 385	226 373	0	
28.80.24 VEL-perusteinen ja varhaiskuntoutus- ohjeiden mukainen toiminta (smr2v)	315 618		315 618	197 922	109 681	
28.99.23 Arvonlisävero (arviomääräraha)				577 636 968		
28.99.24 Kehitysyhteistyöstä ja lähialueyhteistyöstä aiheutuvat arvonlisä- veromenot (arviomäärä- raha)				611		
29.19.01 Palkkaukset (arviomääräraha)				237 934		

Liite 1/2

Taulukko 3. MENOT, TIELAITOS JA LIIKENNEMINISTERIÖN HALLINNONALA

Talousarviotili	Määräraha tai tuloarvio		Käytettävissä	Käytetty tai kertynyt	Siirtynyt vuodelle 1997 (siirtomäärärahat)	Vertailu talousarv. (muut määrärahat)
	Vuodelta 1996	Edellisiltä vuosilta				
31.24.21 Yleisten teiden perustienpito (smr2v)	3 143 790 900	152 247 804	3 296 038 704	3 015 921 428	280 117 276	
31.24.21.1 EU:n aluekehitysrahas- tosta rahoitettavien hank- keiden kansallinen osuus	24 765 000	791 524	25 556 524	9 970 184	15 586 340	
31.24.21.2 Muu perustienpito bruttomenot -bruttotulot =nettomenot	3 324 025 900 -125 000 000 3 119 025 900	151 456 280	3 270 482 180	3 161 117 312 -155 166 068 3 005 951 243	264 530 937	
31.24.74 Talonrakennukset (smr3v)		8 144 350	8 144 350	8 144 350	0	
31.24.77 Tieverkon kehittäminen (smr2v)	955 189 000	40 186 548	995 375 548	879 946 954	115 428 594	
31.24.77.1 EU:n aluekehitysrahas- tosta rahoitettavien hank- keiden kansallinen osuus		5 951 314	5 951 314	5 951 314	0	
31.24.77 Muu kehittäminen	955 189 000	34 235 234	989 424 234	873 995 640	115 428 594	
31.24.78 Ulkopuolisille tehtävät tietyöt (arviomääräraha)	81 000 000		81 000 000	75 741 162		5 258 838
31.24.79 Järvenpää-Lahti mootto- ritien rakentamisen valmistelu (smr2v)	5 000 000		5 000 000	1 431 381	3 568 619	
31.24.87 Tielain mukaiset maa- alueiden hankinnat ja korvaukset (arviomäärä- raha)	164 500 000		164 500 000	164 452 919		47 081
31.25.51 Valtionapu yksityisten teiden tekemiseen (smr3v)		9 374 196	9 374 196	8 100 593	1 111 554	
31.99.50 Valtionapu yksityisillä teillä olevien lossien ja siltojen kunnossa- pitoon	4 000 000		4 000 000	3 955 528		44 472

Taulukko 4. MENOT, TYÖMINISTERIÖN HALLINNONALA

Talousarviotili	Määräraha tai tuloarvio		Käytettävissä	Käytetty tai kertynyt	Siirtynyt vuodelle 1997 (siirtomäärärahat)	Vertailu talousarv. (muut määrärahat)
	Vuodelta 1996	Edellisiltä vuosilta				
34.06.02 Palkkaukset (arviomääräraha)				46 931 764		
34.06.63 Työllisyysperusteinen valtionapu investointeihin (smr3v)	6 724 700	3 465 833	10 190 533	5 086 171	4 959 789	
34.06.77 Sijoitusmenot työllisyyden turvaamiseksi (smr3v)	104 180 000	24 288 651	128 468 651	109 086 719	19 381 932	

Taulukko 5. VALTUUDET

Talousarviotili	Valtuuden määrä		Käytettävissä	Käytetty	Käytettävissä myöhemmin	Jäänyt käyttämättä
	Varainhoito-vuodelta	Edellisiltä vuosilta				
31.24.21 Yleisten teiden perustienpito (smr2v)	1 000 000 000		1 000 000 000	34 000 000		966 000 000
31.24.77 Tieverkon kehittäminen (smr2v)	1 000 000 000		1 000 000 000	152 000 000		848 000 000

Liite 2

Tielaitos yhteensä

Kulu- ja rahoituslaskelma

	1995 Toteutuma Mmk	1996 Toteutuma Mmk	1995-96 Muutos
Tiehallinnon toiminnan tuotot			
Tuotot julkisoik.suoritt.	5,3	5,6	+5%
Tuotot muista maksullisista suoritt.	35,2	16,4	-53%
Tiehallinnon toiminnan tuotot yhteensä	40,5	22,0	-46%
Tienpidon tuotteiden ostot			
Kehittämisen hankkeet	1 027,0	968,8	-6%
Kehittämisen suunnitelmat	148,0	90,4	-39%
Perustienpidon suunnitelmat	136,6	107,6	-21%
Talvihoito	580,2	588,1	+1%
Kesähoito	279,6	317,6	+14%
Päällystettyjen teiden ylläpito	799,5	541,2	-32%
Sorateiden ylläpito	283,9	271,8	-4%
Siltojen ja laitureiden ylläpito	158,3	113,7	-28%
Lossi- ja lauttaliikenteen hoito	149,7	142,3	-5%
Liikenneympäristön parantamishankkeet	922,9	688,5	-25%
Muut hankkeet	132,0	142,1	+8%
Tiealueet	179,0	164,4	-8%
Arvonmuutokset (ei budjetoida)	4,0	-3,4	
Tienpidon tuotteiden ostot yhteensä	4 800,7	4 133,0	-14%
Tiehallinnon kiinteät kulut			
Palkat, sos. ja muut henkilöstökulut	252,0	248,2	-1%
Matka- ja majoituskulut	23,4	18,5	-21%
Vuokrat	31,8	29,3	-8%
Pienkalusto	13,1	12,5	-4%
Konsulttipalvelut, ulkopuoliset	64,6	52,5	-19%
Muut kiinteät kulut	47,2	37,5	-20%
Tiehallinnon kiinteät kulut yhteensä	432,1	398,6	-8%
Poistot	4,7	11,2	+138%
Satunnaiset tuotot	14,9	11,8	-21%
Satunnaiset kulut	2,5	5,3	+112%
Toiminnan kulut yhteensä	5 225,1	4 536,3	-13%
Nettokulut (kulut-tuotot)	5 184,6	4 514,3	-13%

Rahoituslaskelma

	1995 Toteutuma Mmk	1996 Toteutuma Mmk	1995-96 Muutos
Muutoserät			
- Tiehallinnon ja tuotannon poistot	-141,1	-140,9	-0%
+ Tiehallinnon ja tuotannon investoinnit	116,4	156,3	+34%
+/- Muut muutoserät*	-202,3	-212,1	+5%
Muutoserät yhteensä	-227,0	-196,7	-13%
	Käytettävissä 1995, Mmk	Käytettävissä 1996, Mmk	1995-1996 Muutos
Rahoitus			
31.24.21 Perustienpito	3 587,3	3 296,1	-8%
31.24.74 Talonrakennus	26,8	8,0	-70%
31.24.77 Tieverkon kehittäminen	1 101,1	995,4	-10%
31.24.78 Ulkopuoliset työt	84,0	81,0	-4%
31.24.87 Maa-alueiden hankinnat ja korv.	180,0	164,6	-9%
34.06.77 Työllisyysyöt	150,4	128,4	-15%
26.98.61 EU-ohjelmat 2 ja 5b	10,4	33,7	+224%
xx.xx.xx Muu rahoitus*	50,8	52,5	+3%
Rahoitus yhteensä	5 190,8	4 759,6	+8%
Käyttö yhteensä**	4 957,6	4 317,1	-13%
Saldot***	234,0	442,5	+89%

* Muutoserien avulla nettokulut saadaan täsmäämään määrärahakäytön kanssa. Erittelyssä mainittujen lisäksi niitä ovat mm. aines- ja maavarastojen muutokset sekä tuotannon tulos sekä tasauserä, joka korjaa mm. sisäisen laskutuksen vaikutuksia laskelmaan

** Käyttö yhteensä = nettokulut - rahoituksen muutoserät

*** Siirtyviä saldoja jäi v. 1996 437 milj. mk

Liite 3

Tielaitos

Tase 31.12.1996

VASTAAVAA (mk)

KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIOITUKSET

Aineettomat hyödykkeet

Ostetut atk-ohjelmistot	10 718 280	
Muut aineettomat oikeudet	1 540 500	12 258 780

Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat .

Keskeneräiset hankinnat (atk-ohjelmat)	850 000	850 000
--	---------	---------

Aineelliset hyödykkeet

Maa- ja vesialueet	13 347 418	
Rakennusmaa- ja vesialueet	51 673 367	
Rakennukset	263 977 097	
Rakennelmat	14 948 532	
Rakenteet (tierakenteet)	86 471 115 100	
Koneet ja laitteet	514 957 528	
Kalusteet	149 776	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	1 682 569 650	89 012 738 468

Käyttömaisuusarvopaperit ja
muut pitkäaikaiset sijoitukset

Käyttömaisuusarvopaperit	4 821 770	4 821 770	89 030 669 018
--------------------------	-----------	-----------	----------------

VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS

Vaihto-omaisuus

Aineet ja tarvikkeet		
- tarvikevarasto	70 330 817	
- aine- ja maa-ainesvarasto	354 770 961	425 101 778

Lyhytaikaiset saamiset

Myyntisaamiset	26 773 607	
Siirtosaamiset	23 290 213	
Ennakkomaksut	5 265 142	55 328 962

Rahat, pankkisaamiset ja muut rahoitusvarat

Kassatilit	61 045	61 045	480 491 785
------------	--------	--------	-------------

VASTAAVAA YHTEENSÄ

89 511 160 803

VASTATTAVAA (mk)

Oma pääoma

Valtion pääoma	89 049 045 320
----------------	----------------

Vieras pääoma

Lyhytaikainen vieras pääoma

Saadut ennakot	1 307 421	
Ostovelat	182 826 448	
Tilivirastojen väliset tilitykset	44 717 031	
Edelleen tilittettävät erät	31 036 708	
Siirtovelat	196 744 814	
Muut lyhytaikaiset velat	5 483 061	462 115 483

VASTATTAVAA YHTEENSÄ

89 511 160 803

Liite 4

Tielaitos / Tiehallinto ja tuotanto

Maksullisen palvelutoiminnan kustannusvastaavuuslaskelma

JULKISOIKEUDELLISET SUORITTEET	1995 ¹⁾	1996	1995-96
	Toteutuma 1000 mk	Toteutuma 1000 mk	Muutos
TUOTOT			
Lupamaksut	5341,4	5823,5	+9%
KUSTANNUKSET			
Erilliskustannukset			
Palkkaukset	3523,0	3405,5	-3%
Muuthenkilöstökustannukset	344,0	249,8	-27%
Aineet ja tarvikkeet	30,0	43,0	+43%
Ostetut palvelut	195,0	346,0	+77%
Pääomakustannukset	31,0	25,0	-19%
Muut erilliskustannukset	304,0	618,0	+103%
Erilliskustannukset yhteensä	4 427,0	4 687,3	+6%
Käyttäjäämä	914,4	1 136,2	+24%
Osuus yleis- ja yhteiskustannuksista	1 152,9	1 083,9	-6%
Kustannukset yhteensä	5 579,9	5 771,2	+3%
Ylijäämä (+), alijäämä (-)	-238,5	52,3	-122%
Yleis- ja yht.kust:n osuus erilliskust:sta	+26%	+23%	
Yli-/alijäämä % tuotoista	-4%	+1%	
LIIKETALOUDELLISET SUORITTEET	1995¹⁾	1996	1995-96
	Toteutuma 1000 mk	Toteutuma 1000 mk	Muutos
TUOTOT			
Kehitysyhteistyö	11 337,0	6 140,0	-46%
Vientipalvelut	7534,0	7415,4	-2%
Muut maksulliset suoritteet	87695,8	90758,0	+3%
Tuotot yhteensä	106 566,8	104 313,4	-2%
KUSTANNUKSET			
Erilliskustannukset			
Palkkaukset	15709,3	21275,9	+35%
Muut henkilöstökustannukset	1871,3	2149,4	+15%
Aineet ja tarvikkeet	17520,7	15539,2	-11%
Ostetut palvelut	30212,1	27453,5	-9%
Pääomakustannukset	2066,0	3797,2	+84%
Muut erilliskustannukset	20047,3	12882,3	-36%
Erilliskustannukset yhteensä	87 426,8	83 097,6	-5%
Käyttäjäämä	19 140,0	21 215,8	+11%
Osuus yleis- ja yhteiskustannukset	11955,4	12717,3	+6%
Kustannukset yhteensä	99 382,2	95 814,8	-4%
Ylijäämä (+), alijäämä (-)	7 184,6	8 498,5	+18%
Yleis- ja yht.kust:n osuus erilliskust:sta	+14%	+15%	
Yli-/alijäämä % tuotoista	+7%	+8%	

¹⁾ piirit ja pääkonttori ovat korjanneet v.1995 toteutumalukuja edellisen vuoden raportoinnin jälkeen.

Yhteystietoja

Pääkonttori

Opastinsilta 12 A
PL 33, 00521 Helsinki
Puhelinvaihte 0204 44 150
Telefax 0204 44 2698
Telex Vientikeskus 121108

Tiepiirit	Postiosoite	Puhelin Telefax
Uudenmaan tiepiiri	Opastinsilta 12 B	0204 44 151
	PL 70, 00521 Helsinki	0204 44 2717
Turun tiepiiri	Yliopistonkatu 34	0204 44 152
	PL 636, 20101 Turku	0204 44 4998
Kaakkois-Suomen tiepiiri	Kauppamiehenkatu 4	0204 44 153
	45100 Kouvola	0204 44 6215
Hämeen tiepiiri	Åkerlundinkatu 5 B	0204 44 154
	PL 376, 33101 Tampere	0204 44 4266
Savo-Karjalan tiepiiri	Kirkkokatu 1	0204 44 155
	PL 1117, 70101 Kuopio	0204 44 5199
Keski-Suomen tiepiiri	Matarankatu 4	0204 44 156
	PL 58, 40101 Jyväskylä	0204 44 5833
Vaasan tiepiiri	Korsholman puistikko 44	0204 44 157
	PL 93, 65101 Vaasa	0204 44 7717
Oulun tiepiiri	Ratakatu 13	0204 44 158
	PL 261, 90101 Oulu	0204 44 6884
Lapin tiepiiri	Hallituskatu 1-3	0204 44 159
	PL 194, 96101 Rovaniemi	0204 44 3540

- Vastaavat toimittajat: Reijo Hukkanen (vuosikertomus), Marita Solla (toimintakertomus)
- Valokuvat: Pentti Valmunen, A.R.P.S.
- Ulkoasu: Airi Lehtonen
- Kirjapaino: Kainuun Sanomain Kirjapaino, Kajaani 1997

1996

ISBN 951-726-336-8